Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr. Wilno, dnia 5 listopada 1932 r. 754.

Treść numeru:

----oo§oo----

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

Kronika.

Rezolucje kongresu związku "Kultury". "Rigasche Rundschau" /249.XI.32/:Jak wiadomo, odbył się w tych dniach kongres związku "Kultura", którego członkowie prowadzą duchową walkę z wojującym klerykalizmem na Litwie. Po wypowiedzeniu się prof.Römera w sprawie metrykacji cywilnej /patrz "Biul.Kow."N.753/, zabrali głos: prof.Vabalas-Gudajtis, który ostro występował przeciwko działalności centrum Akcji Katolickiej na Litwie, zmierzającego do sklerykalizowania całego kraju i zwalczającego po dyktatorsku odmienne kierunki myślenia; p.Rondomański, który oświadczył,że obecnie w uniwersytecie jest aż 17 katolickich organizacyj i że właśnie w ostatnich czasach Kościół katolicki na Litwie ożywiony jest wojowniczym duchem; wreszcie sędziwy działacz z czasów "Auszry" dr.Jan Szliupas, prezes litewskich wolnomyślicieli i przewodniczący litewskiego Czerwonego Krzyża. Dr.Szliupas zarysował historję Akcji Katolickiej na Litwie, podkreślając, że Kościół katolicki ma na Litwie dochody roczne w wys.26 milj.litów. Każdy ksiądz ma od 10 do 28 tys.litów rocznie. Tautininkowie powinniby, zdaniem mówcy, wprowadzić małżeństwa cywilne. Dr.Szliupas przedłożył 14 następujących rezolucyj: wypowiedzenie konkordatu, zniesienie przywilejów duchownych, wprowadzenie obowiązku służby wojskowej dla młodych duchownych, przekazanie budynków kościelnych instytucjom Opieki Społecznej, opodatkowanie kościołów i poszczególnych duchownych, wysiedlenie zagranicznych mnichów, ukaranie duchownych za antypaństwową działalność i t.d. Kongres rezolucje ~~te~~ przyjął do wiadomości. Naogół kongres odbył się w nastroju skrajnie wojowniczym w stosunku do "wojującego klerykalizmu" na Litwie.

Pogłoski o rewizji traktatu handlowego z Rosją."Rig.Rund." /249.XI.32/: W prasie ukazały się ostatnio wiadomości o zamierzonych rokowaniach pomiędzy Rosją Sowiecką a Litwą. Rokowania dotyczyłyby sprawy zawarcia nowego paktu handlowego. Jak donoszą czynniki miarodajne, pogłoski te nie odpowiadają rzeczywistości. Pomiędzy Rosją Sowiecką a Litwą istnieje wprawdzie tylko prowizoryczna umowa handlowa, jednak reguluje ona z punktu widzenia litewskiego stosunki handlowe pomiędzy obu krajami w dostatecznym stopniu,opierając się na zasadach największego uprzywilejowania. Eksport litewski do Rosji Sowieckiej wzmógł się właśnie w roku bież. Tranzyt z Rosji i do Rosji również zajmuje w tranzycie litewskim coraz poważniejsze miejsce. W ramach obecnych xxxxxxxxxx stosunki handlowe pomiędzy Sowietami a Litwą mogłyby się jeszcze więcej rozwinąć. Zawarcie nowego paktu handlowego, któryby się musiał opierać tak czy inaczej na klauzuli największego uprzywilejowania nie przyczyniłoby się bodaj do rozwoju stosunków handlowych. Dalszy rozwój stosunków handlowych pomiędzy Rosją Sowiecką a Litwą opierać się będzie nie na nowych traktatach handlowych, a tylko na praktyce handlowej i praktycznych możliwościach.

Ogólnokrajowy zjazd partji socjaldemokratycznej."Dzień Kow." 250./XI.32/:Komitet centralny partji socjaldemokratycznej zamierza w początku roku przyszłego zwołać ogólnokrajowy zjazd stronnictwa. Zjazd rozważy szereg kwestyj, dotyczących ruchu zawodowego w kraju i sprawy organizacyjne. Zostaną nań zaproszeni przedstawiciele partji socjaldemokratycznej w Niemczech i krajach bałtyckich.

Projekt ustawy hipotecznej."Dzień Kow."250./XI.32/:Rada Stanu rozważyła projekt ustawy hipotecznej. Działanie ustawy będzie rozciągnięte zarówno na Wielką Litwę, jak na Kraj Kłajpedzki.

Obecnie istnieje jedynie zarząd hipoteczny w pow.marjampolskim. Projekt ustawy został już prawie przyjęty przez plenum Rady Stanu i pozostało do zredagowania kilka punktów. W miesiącu bież. projekt ustawy zostanie przesłany do Gabinetu Ministrów.

Wyniki wyborów do Przedstawicielstwa Studentów Akademji Rolniczej w Datnowie."Dzień Kow."250./XI.32/:W tych dniach w Akademji Rolniczej

w Datnowie odbyły się wybory do nowego Przedstawicielstwa Studenckiego. W głosowaniu wzięło udział 90% uprawnionych do głosowania. Do nowego Przedstawicielstwa weszło: 5 przedstawicieli kor."Jaunoi Lietuva", 7 przedstawicieli atejtininków, 1 z grupy wolnych studentów, 1 od "Fraternitas Samogitiae" i 1 od studenckiego kółka kulturalnego - ogółem 15 osób.

Sprzeciw Kontroli Państwa odnośnie przejęcia kolei Telsze-Kretynga."Liet. Žinios" 251./XI.32/: M-stwo Komunikacji wyznaczyło komisję inżynierów z p.Murzą na czele dla przejęcia kolei Telsze-Kretynga. Komisja inżynierów zdecydowała kolej przejąć i ułożyła w tej sprawie akt. Przedstawiciel Kontroli Państwa, który brał udział w tej komisji nie zgodził się jednak na podpisanie aktu. Narazie więc sprawa przejęcia kolei Telsze-Kretynga pozostaje niewyjaśniona.

Projekt stworzenia Rady Tautininków. "Lietuvos Žinios" Nr.251./XI.32/:Komitet centralny związku tautininków pragnie stworzyć Radę wszystkich organizacyj narodowych. Radę stanowić będą przedstawiciele związku tautininków, związku nauczycieli tautininków, "Młodej Litwy" i "Jedności Rolników". Do Rady zostali zaproszeni również przedstawiciele związku "Neo Lithuania", którzy jednak odmówli narazie swego udziału.

Losy domku Mickiewicza."Liet.Žin."N.251./XI.32/: Wydział Budowlany samorządu kowieńskiego pragnie rozszerzyć ul. Mickiewicza przed gmachem uniwersyteckim. Utrudnia to jednak domek Mickiewicza. W związku z tem zamierza się przenieść domek Mickiewicza gdzieindziej. Ostateczna decyzja w tym względzie jeszcze nie zapadła, gdyż pragnie się zasięgnąć opinji społeczeństwa.

Nowi oficerowie."Rytas" /233.XI.32/: W r.b. Szkołę Wojenną ukończyło 78 absolwentów w stopniu podporuczników. Jest to czternasta z kolei promocja. Według rodzajów broni absolwenci dzielą się na:45 podpor.piechoty, 29 - jazdy, 3 - lotnictwa i jeden inżynierji.

Ustawa o Konserwatorjum."Rytas" /233.XI.32/: Gabinet Ministrów przyjął ustawę o Konserwatorjum. Ustawę ma zatwierdzić prezydent republiki. Za parę lat zamierza się wznieść nowy gmach Konserwatorjum.

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

Kronika.

Emigracja Żydów do Palestyny."Rytas" /233. XI.32/: W Kownie powstał klub, mający za zadanie przewożenie do Palestyny Żydów - emigrantów i osadzanie ich tam w kolonjach. W pierwszym rzędzie przewożeni będą Żydzi, pragnący poświęcić się rolnictwu.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

Kronika.

Echa incydentu z Boettcherem w Sejmiku kłajpedzkim."Dzień Kow."250./XI.32/: 2 b.m. na posiedzeniu Sejmiku kłajpedzkiego wpłynął m.in. pod obrady wniosek posła frakcji litewskiej Bruvełajtisa o zmianie nazwy ul.Boettchera na jakąś inną nazwę. Bruvełajtis uzasadniał swój wniosek tem, że nazwanie ulicy imieniem Boettchera po wyroku haskim może być uważane za demonstrację przeciwko wyrokowi i Litwinom, co nie może wpłynąć na polepszenie się stosunków litewsko-niemieckich.

Na wywody Bruwelajtisa odpowiedział poseł Gubba, oświadczając, że kłajpedzianie w osobie Boettchera czczą silną wolę stawania w obronie praw kraju, zresztą Haga wyraźnie odparła tezę Kowna w sprawie zasadniczej linji statutu, uznając rozwiązanie Sejmiku za nieprawne. Gubba zaproponował przejście nad wnioskiem posła Bruvełajtisa do porządku dziennego, co też nastąpiło.

B1